

Plan mot alkohol, narkotika, dopning och tobak i Lunds kommun 2019-2020

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
En nationell strategi för alkohol, narkotika, dopning och tobak 2016-2020	2
En plan för ANDT-arbetet i Lunds kommun.....	3
Uppföljning.....	5
Referenser	5

Inledning

Lunds Valfärdsrapport 2017 visade att trots goda livsvillkor (till exempel utbildning, arbete, bostad) är det fler elever i Lunds gymnasieskolor som dricker alkohol, röker cigaretter och har använt narkotika än snittet för Skåne. Utifrån valfärdsrapporten beslutade kommunfullmäktige att barns och ungas levnadsvanor ska vara ett av tre prioriterade områden i det fortsatta folkhälsoarbetet. Levnadsvanorna omfattar området alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT).

Syftet med denna plan är att bidra till en god folkhälsa genom att minska bruket av alkohol, narkotika, dopning och tobak. I planen beskrivs aktiviteter som syftar till att säkra resultat inom arbetet med ANDT och anges vilken nämnd som ansvarar för att aktiviteterna genomförs. Handlingsplanen omfattar åren 2019-2020 och kommer sedan att revideras.

Under våren 2019 kommer ett program för social hållbarhet i Lunds kommun att tas fram som kommer att omfatta mål kring levnadsvanorna och ANDT. Målet som kommer att anges i programmet för arbetet med ANDT i Lund är:
Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar innan 18 års ålder med alkohol eller tobak ska minska i Lund.

Planen är framtagen i samarbete med representanter för miljöförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, skolförvaltningarna genom elevhälsan, kommunkontoret, polisen och Lunds universitet genom studenthälsan.

Denna plan ersätter *Handlingsplan Alkohol, Narkotika, Doping och Tobak – förebyggande arbete i Lunds kommun KS2012/1040*.

En nationell strategi för alkohol, narkotika, dopning och tobak 2016-2020

År 2016 antog Sveriges regering en förnyad nationell strategi för ANDT-politiken med det övergripande målet:

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.

Målet innebär:

- en nolltolerans mot narkotika och dopning
- att minska allt tobaksbruk och förhindra att minderåriga börjar använda tobak
- att förhindra all skadlig alkoholkonsumtion bland annat genom att minska konsumtionen och skadliga dryckesvanor.

I strategin lyfts vikten av att minska skillnader i hälsa genom att arbeta med generella insatser till alla och mer riktade insatser till grupper i samhället som på grund av sina livsvillkor och levnadsvanor löper högre risk än övriga befolkningen. Det finns tre prioriterade perspektiv som ska genomsyra ANDT-arbetet på alla nivåer, arbetet ska bidra till ökad jämlik och jämställdhet samt barn och unga ska skyddas.

Inom ramen för arbetet med ANDT-strategin har regeringen även ställt sig bakom målet om ett Rökfritt Sverige 2025 (Tobacco Endgame), ett opinionsbildningsprojekt som syftar till att kraftigt minska rökningen till 2025.

På nationell nivå har folkhälsomyndigheten ett särskilt ansvar för den samordnade ANDT-uppföljningen och på länsnivå samordnas det ANDT-förebyggande arbetet av Länsstyrelsen genom utbildning och stöd till kommuner. Lunds kommun ingår i Länsstyrelsens ANDT-nätverk.

En plan för ANDT-arbetet i Lunds kommun

Lunds arbete med ANDT tar utgångspunkt i globala rekommendationer och riktlinjer, den nationella ANDT-strategin samt lokala förutsättningar och prioriteringar som beskrivs i välfärdsrapporten 2017. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete med barn och unga i Lund och det brottsförebyggande arbetet.

Insatserna i planen omfattar de fyra områden som forskning visar har störst betydelse för insatser riktat till barn och unga; skola, vårdnadshavare, elevhälsa och fritid.

Målet med ANDT-arbetet i Lund är att:

Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar innan 18 års ålder med alkohol eller tobak ska minska i Lund.

Aktiviteter för Lund som visas nedan är samlade under den nationella ANDT-strategins insatsområden:

- Begränsad tillgänglighet till alkohol, narkotika, dopning och tobak.
- Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn.
- Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.
- Att prioritera skolans förebyggande arbete
- Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat förebyggande arbete.

Nationella insatsområden	Aktivitet	Ansvar
Begränsad tillgänglighet till alkohol, narkotika, dopning och tobak.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen verkar och samverkar med andra aktörer för att sänka berusningsgraden, förebygga våldsbrott och öka tryggheten vid firandet av valborg.	kommunstyrelsen
	<ul style="list-style-type: none"> • En rökfri miljö är viktig för att förebygga barns och ungdomars rökning. Kommunstyrelsens beslut från 2010 om rökfri arbetstid följs upp.	kommunstyrelsen
Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn.	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad samverkan mellan polis och tillståndsenhet kring ålderkontroll vid tobaksförsäljning	socialnämnden
	<ul style="list-style-type: none"> • Tillsynsbesök av rökfria platser enligt tobakslagen har ett särskilt fokus på skolgårdar och platser där barn kan uppehålla sig.	miljönämnden
	<ul style="list-style-type: none"> • Ökat antal gemensamma tillsynsbesök mellan tillståndsenheten och polisen med fokus på förekomsten av narkotika på serveringsställen samt samverkan med krögare och studenter kring förebyggande insatser mot narkotika.	socialnämnden

<p>Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Arbetet med ANDT-planen, inom ramen för överenskommelsen mellan Lunds kommun och polis, följs i Lunds brottsförebyggande råd. 	<p>kommunkontoret</p>
<p>Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat förebyggande arbete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> En informationskanal byggs upp som är tillgänglig för medarbetare som arbetar med eller nära barn och unga samt medborgare i syfte att sprida kunskap, lägesbild och goda exempel inom ANDT. 	<p>kommunstyrelsen</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Alla föreningar som beviljas bidrag från kultur- och fritidsförvaltningen ska följa den fastställda värdegrunden som bland annat innefattar ett drogförebyggande förhållningssätt. Kultur- och fritidsförvaltningen stödjer föreningarna i arbetet med värdegrunden och har uppföljande samtal med ett urval av föreningar varje år. 	<p>kultur- och fritidsnämnden</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Unga Lundabor involveras i det ANDT-förebyggande arbetet via kommunens inflytandeforum för unga. 	<p>kultur- och fritidsnämnden</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Kultur- och fritidsförvaltningen ska kartlägga det drogförebyggande arbete i de verksamheter som möter unga samt säkerställa att medarbetare har tydliga riktlinjer för hur de ska arbeta främjande med ANDT-frågor. 	<p>kultur- och fritidsnämnden</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Kultur- och fritidsförvaltningen ska i samverkan med andra kommunala verksamheter och myndigheter kontinuerligt utbilda personal som arbetar med ungdomar utifrån evidensbaserad kunskap kring förebyggande ANDT arbete. 	<p>kultur- och fritidsnämnden</p>
<p>Prioritera skolans förebyggande arbete</p>	<ul style="list-style-type: none"> Varje skola reviderar och implementerar årligen en ANDT-policy och handlingsplan. Rektor beslutar om planen utifrån skolans behov och förutsättningar. 	<p>Barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Utveckla arbetet med identifiera risk- och skyddsfaktorer i syfte att utveckla elevhälsoarbetet. 	<p>Barn- och skolnämnden och utbildningsnämnden</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Identifiera och implementera en verkningsfull metod för grundskolan 	<p>Barn- och skolnämnden,</p>

	med utgångspunkt i skolans risk- och skyddsfaktorer.	
	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen arbetar med sommarpraktik inom ANDT i enlighet med Länsstyrelsens modell 	Kommunstyrelsen Barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden
	<ul style="list-style-type: none"> Kommunens grundskolor arbetar tillsammans med berörda förvaltningar och andra aktörer för en rökfri skoltid. 	Barn- och skolnämnden, kommunstyrelsen, miljönämnden
	<ul style="list-style-type: none"> God samverkan mellan skolorna och polisen gällande narkotikaprevention. 	Barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden

Uppföljning

Planen ska följas upp och aktualiseras år 2020. Varje nämnd som har ansvar för en aktivitet i planen ansvarar för att följa upp arbetet inom ramen för sin verksamhetsuppföljning. Indikator på måluppfyllnad är statistik från bland annat kommunens elevenkät Lunk och Region Skånes folkhälsorapport Barn- och unga i Skåne.

Narkotikaanvändningen i kommunen följs genom analys av avloppsvattnet två gånger per år. År 2021 kommer kommunkontoret följa upp hälsoläget genom en välfärdsrapport som omfattar lokal, regional och nationell folkhälsodata, inklusive statistik över ANDT-bruket i kommunen.

Referenser

Tobakslagen (1993:581)

Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll (SÖ 2008:53)

Alkohollagen (2010:1622)

Narkotikastrafflagen (1968:64)

FN:s narkotikakonvention (SÖ 1991:41)

Lag (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel

Socialtjänstlagen (2001:453)

Skollagen (2010:800)

www.andtuppfoljning.se - Statistikverktyg

www.folkhalsomyndigheten.se Länsrapport - En årlig sammanställning av kommunernas och länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen samt ANDT-förebyggande arbetet på regional och lokal nivå.

www.utveckling.skane.se Folkhälsorapport barn och unga i Skåne